

Stadsatelier Genk

Focus op wijkgericht werken
23 oktober 2007

Dienst wijkontwikkeling 2007

1

Overzicht

- Korte schets van Genk
- Wat is wijkontwikkeling
- Doelstellingen
- Aandachtspunten / visie
- Waarom wijkontwikkeling in Genk
- Wijkontwikkeling: organisatie
- Wijkontwikkeling: aanpak
- Wijkontwikkeling in de praktijk
- Partners
- Knelpunten / aandachtspunten

Dienst wijkontwikkeling 2007

2

Genk even situeren

- 64.000 inwoners
- Voormalige mijnindustrie heeft het beeld en de ontwikkeling van Genk bepaald.
- Diversiteit in de Wijken – diverse wijken
- Demografische evolutie
- 3de grootste industriestad van Vlaanderen
- Groene stad
- Sociale stad
- Sportieve stad

Dienst wijkontwikkeling 2007

3

Wat is wijkontwikkeling ?

- Wijkontwikkeling is een manier/methodiek om samen te werken aan een aangename woon-en leefomgeving.
- Met nadruk op bewonersparticipatie, integrale aanpak en samenwerking.
- Wijkontwikkeling is een gedeelde verantwoordelijkheid van burgers, verenigingen/organisaties en beleid.

Dienst wijkontwikkeling 2007

4

Algemene doelstelling

- Wijkontwikkeling wil in alle Genkse wijken en in de impuls wijken in het bijzonder, het samenleven en de sociale cohesie bevorderen en wil er de leefbaarheid en de woonkwaliteit verhogen.

Dienst wijkontwikkeling 2007

5

Tactische doelstellingen

- 1. Evenwichtige ontwikkeling van wijken stimuleren, sturen, aanpakken.
  - vanuit een integrale en planmatige benadering
  - gecoördineerde aanpak
  - over sectoren en doelgroepen heen
  - met extra aandacht voor achterstellingsmechanismen.
- 2. Detecteren en aanpakken van collectieve bewonersnoden mbt fysieke en sociale aspecten.
  - via acties/maatregelen
  - samenwerking / doorverwijzing
- 3. Actieve participatie en betrokkenheid van burgers voor hun eigen woon- en leefomgeving organiseren, stimuleren en te faciliteren.
- 4. Aandacht voor voldoende socio-culturele basisvoorzieningen

Dienst wijkontwikkeling 2007

6

Aandachtspunten / Visie :

- Een wijk is constant in beweging / in ontwikkeling
- Kennis van de wijk is belangrijk: "wijk in de vingers krijgen"
- Horizontale benadering vanuit een territoriaal perspectief.
- Evoluties opvolgen in de wijk.
- Zelfverantwoordelijkheid / gedeelde verantwoordelijkheid
- Extra aandacht voor de moeilijkst bereikbare doelgroepen
- Concrete acties / projecten

Dienst wijkontwikkeling 2007

7

Waarom wijkontwikkeling in Genk?

• Bij aanvang 1994/1995:

=> Duidelijke beleidskeuze omwille van een toename van samenlevingsknelpunten en achterstellingsfactoren in sommige wijken.

• Nu :

=> Duidelijke beleidskeuze voor participatie en betrokkenheid van bewoners in alle wijken .

=> Blijvende aandacht voor collectieve achterstellingsfactoren.

=> Keuze voor een planmatige aanpak

MIDDELEN:
Stedenfonds / regulier

Dienst wijkontwikkeling 2007

8

Wijkontwikkeling : organisatie Situering van de dienst binnen de stedelijke organisatie :

• Afdeling Sociale Zaken

⇒ Dienst Jeugd

⇒ Dienst Integratie

⇒ Dienst Wijkontwikkeling

⇒ Cel Educatieve Projecten

⇒ Dienst Sociaal Welzijn

⇒ De uitdaging

- Nadrukkelijke link met cel woonbeleid ikv nieuwe stedenfondsovereenkomst

Dienst wijkontwikkeling 2007

9

Wijkontwikkeling : organisatie

Dienst wijkontwikkeling ;

• Aansturing :

-ambtelijk: via afdelingshoofd en staf sociale zaken

-beleid : via schepen van wijk- en stadsontwikkeling

• Samenstelling team:

-6 wijkmanagers

-1 administratieve medewerker

-1 diensthoofd

-15 buurttoezichters

Dienst wijkontwikkeling 2007

10

Wijkontwikkeling : organisatie

Dienst wijkontwikkeling (vervolg):

- Elke wijkmanager is verantwoordelijk voor een aantal wijken die samen een stadsdeel vormen.
- Elke wijkmanager beschikt over een wijkbureau of wijkcentrum als uitvalsbasis in de wijk. Invulling verschilt per wijk.
  - buurttoezicht en buurtwerkplaats
  - buurtwerk
  - zitdagen van andere partners
  - polyvalente activiteiten- en vergader accommodatie
  - ontmoetingsruimte gelinkt aan het buurtwerk
  - soc cult infrastructuur
  - andere voorzieningen
  - beperkte dienstverlening (electr ID kaarten – huisvuilzakken)

Dienst wijkontwikkeling 2007

11

Wijkontwikkeling : organisatie

Territoriale benadering : opdeling in stadsdelen

• 30 wijken

• 8 stadsdelen

=> bij opdeling werd rekening gehouden met :

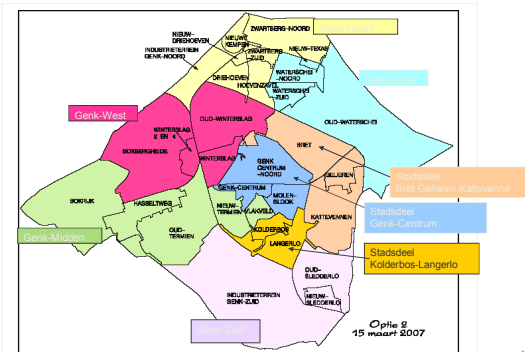
- historische banden
- aangevoelde verbondenheid (beleving)
- geografische verbondenheid
- organisatorische redenen

Dienst wijkontwikkeling 2007

12

Wijkontwikkeling : organisatie

Territoriale benadering : opdeling in stadsdelen

13

Wijkontwikkeling : aanpak

- Gelinkt aan de intensiteit en de territoriale benadering :

1. Basispakket in alle wijken. (Stadsbreed werken)
2. Bijkomende inzet in Impulsgebieden.

Dienst wijkontwikkeling 2007

14

Wijkontwikkeling : aanpak

- Basispakket in alle wijken

- wijkmanager als laagdrempelig aanspreekpunt voor bewoners, verenigingen, organisaties.... (go-between tussen wijk en stad)
- wijkvergaderingen / buurtbabbels
- inzet van buurttoezichters
- Inzet Dienst Groenbeheer/buurtwerkplaats
- aanbod subsidie straat- en wijkeesten
- aanpak, afstemming en opvolging van signalen, klachten en overlast (ism andere partners)
- uitvoering van de acties en projecten in de wijkleidraden (ism andere partners)
- advies en opvolging van projecten van andere diensten ifv leefbaarheid .

Dienst wijkontwikkeling 2007

15

Wijkontwikkeling : aanpak

- Bijkomende inzet in de impuls wijken:

- coördinatie en aanpak leefbaarheidsthema's op wijkniveau.
- sturing wijkteam
- inzet buurtwerk
- extra inzet rond specifieke thema's met betrekking tot achterstelling en armoede.

Dienst wijkontwikkeling 2007

16

Wijkontwikkeling : aanpak

- Gelinkt aan de doelstellingen

1. wijkontwikkeling als instrument voor wijkplanning en wijkmanagement. (Structureel)
2. wijkontwikkeling als instrument voor detectie en aanpak van collectieve bewonersnoden mbt fysieke en sociale aspecten . (ad hoc)
3. wijkontwikkeling als instrument voor actieve participatie en bewonersbetrokkenheid.

=> Interactie tussen deze 3 elementen

Dienst wijkontwikkeling 2007

17

Wijkontwikkeling : Aanpak

1. wijkontwikkeling als instrument voor wijkplanning en wijkmanagement.

- Informele contacten
- Overleg in de wijk :
  - met bewonersgroepen
  - Formele overlegmomenten (wijkplatforms, wijkvergaderingen, panels ...)
  - Informele overlegmomenten (buurtbabbels, straatgesprekken...)
- Overleg met relevante stedelijke diensten
- Opvolging, ondersteuning van ingrepen, acties en maatregelen van andere stedelijke diensten.
- Opmaak van een integrale wijkleidraad

Dienst wijkontwikkeling 2007

18

Wijkontwikkeling : Aanpak

1.wijkontwikkeling als instrument voor wijkplanning en wijkmanagement. (vervolg)

- Opmaak wijkleidraad (Wijkplan):
  - per stadsdeel met maatregelen, voorstellen ideeën op korte en middenlange termijn.
  - bundeling van de reeds bestaande gegevens.
  - elementen uit wijkvergaderingen, panels en overlegmomenten met andere (stedelijke) diensten worden erin opgenomen.
- Opvolging en uitvoering van projecten en acties uit de wijkleidraad.

Dienst wijkontwikkeling 2007

19

Wijkontwikkeling : Aanpak

1.wijkontwikkeling als instrument voor wijkplanning en wijkmanagement. (vervolg)

- Afstemming op wijkniveau
  - via wijkteams (diverse samenstelling)
  - via thematische werkgroepen (onderwijs, jeugd...)
  - netwerkvorming
- Afstemming met stedelijke diensten
  - jaarlijks: vb met Dienst Jeugd rond speelvoorzieningen
  - ad hoc : vb met Dienst Ruimtelijke Ordening rond een RUP
  - interambtelijke werkgroep (opnieuw op te starten)

Dienst wijkontwikkeling 2007

20

Wijkontwikkeling : Aanpak

2. Wijkontwikkeling als instrument om collectieve bewonersnoden mbt fysieke en sociale aspecten te detecteren en aan te pakken.

- Inzet buurttoezichters
- Inzet buurtwerkplaatsen
- Stimuleren en ondersteunen van bewonersinitiatieven rond de fysieke woonomgeving
- Structureel overleg rond signalen, klachten
- Ad hoc aanpak van knelpunten

Dienst wijkontwikkeling 2007

21

Wijkontwikkeling : Aanpak

3.wijkontwikkeling als instrument voor actieve participatie en bewonersbetrokkenheid.

- Principe van zelfverantwoordelijkheid / gedeelde verantwoordelijkheid :
- Buurtwerk werkt nadrukkelijk rond ontmoeting en sociale cohesie en stimuleert participatie en bewonersbetrokkenheid : moeilijkst bereikbare doelgroepen...
- Activiteiten : waarbij betrokkenheid, ontmoeting en sociale cohesie centraal staan.
- Ad hoc participatie : bij collectieve vragen allerhande wordt telkens gezocht naar mogelijke betrokkenheid van de buurt, o.m. via buurtbabbels, panelgesprekken, werkgroepjes, acties ...
- Vaste participatiekanalen : wijkplatforms / verenigingsplatforms / hoorzittingen / wijkvergaderingen ...
- Nieuwe methodieken : Buurtpromovideo, T methodiek, project 'Gezien?' in Waterschel...
- Instrumenten om betrokkenheid en participatie aan te moedigen
  - => subsidie voor straat en wijkfeesten
  - => systeem van wijkbudgetten (wordt nu uitgewerkt)

Dienst wijkontwikkeling 2007

22

Wijkontwikkeling : partners

- Bewoners
- Bewonersgroepen en verenigingen
- Andere actoren in de wijk
  - jongerenwerking, buurtwerk, huisvestingsmaatschappij, OCMW, straathoekwerk, wijkpolitie...
- Stedelijke diensten
  - Dienst Ruimtelijke Ordening en Woonbeleid, Dienst Openbare Werken, Dienst Mobiliteit, Dienst Grondzaken, Dienst Reiniging, Dienst Groenbeheer, Dienst Wegenwerken, Dienst Jeugd, Dienst Sport, Dienst Integratie, Cel Educatieve Projecten, Dienst Cultuur, Wijkpolitie....
- Andere actoren uit het ruime maatschappelijke werkveld
  - CLB, VDAB, bedrijven, scholen, OCMW...

Dienst wijkontwikkeling 2007

23

Knelpunten / Uitdagingen

Intern :

- Evolutie naar een meer integrale wijkplanning...
  - Spanningsveld tussen planning vanuit territoriaal perspectief versus planning vanuit een thematisch perspectief ...
  - Wijkplanning is een evenwichtsoefening tussen de horizontale en integrale benadering van de gebiedsgerichte werking en de meer verticaal gestructureerde diensten...
- Wijkontwikkeling is in Genk gegroeid vanuit het welzijns- en samenlevingsperspectief; Op dit ogenblik is er een verschuiving naar de meer hardere sectoren (huisvesting – ruimtelijke ordening – mobiliteit...) Streven naar een goede synthese ...
- Thema leefbaarheid inbrengen in het discours van elke dienst. Maw werken aan leefbare wijken is de (mede)verantwoordelijkheid van alle diensten...
- Wijkvergaderingen : interessante fora voor dialoog of klaagbarakken ?
- Interne discussie over bewonersparticipatie : wie participeert, hoe, op welk moment aan wat ...

Dienst wijkontwikkeling 2007

24

Knelpunten / Uitdagingen (vervolg)

Maatschappelijk :

- Hoe dieperliggende oorzaken van achterstelling aanpakken (grens tussen individuele en collectieve aanpak)
- Toenemende segregatie : autochtoon/allochtoon , kansengroepen/ kansrijken
- Demografische evolutie van Genk
- Heel wat burgers schuiven hun verantwoordelijkheid te snel af naar de overheid...belangrijke waarden en normen zoals respect, tolerantie, zelfverantwoordelijkheid komen onder druk te staan...
- Hoelang kan je als samenleving tolereren dat mensen niet mee doen ?
- De spanning tussen zelfinitiatief, zelfverantwoordelijkheid en uit handen nemen, ondersteunen, begeleiden.

Bedankt voor uw aandacht !